

Kuva: Hannele Partanen

VESISTÖN KUNNOSTUSHANKKEIDEN RAHOITUS

Vesistön kunnostushankkeissa rahoitusmahdollisuuksia on monia. Vaihtoehtoihin kannattaa

Hankkeiden rahoittajat asettavat yleensä ehtoja toteutukseen. Jos hankkeen rahoituksesta yli puolet on julkista rahoitusta (esim. EU, valtio, kunnat) ja hankkeen hinta ylittää laissa määritetyt kynnyksarvot, on noudatettava hankintalakia.

Talkootyöllä voidaan saada paljon aikaiseksi hankkeissa. Talkoot ja tulokset syntyvät hyvällä suunnittelulla ja sopimalla tehtävien jaosta etukäteen. Talkootyöllä voidaan myös kattaa osa monien valtion tai EU:n rahoittamien hankkeiden omarahoitusosuudesta.

Hankerahoitusta haettaessa kannattaa ottaa huomioon, että vaikka myönteisen rahoituspäätöksen jälkeen pääs-

tään töihin, rahat maksetaan takautuvasti vasta toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

RAHOITUSLÄHTEET

Valtion avustus

Valtion avustuksen hakijana voi olla rekisteröitynyt yhdistys tai muu oikeustoimikelpoinen yhteisö. Avustusta haetaan ympäristöministeriöstä tai ELY-keskuksesta. Sitä voi hakea, jos kunnostuksella tai kunnostettavalla kohteella on huomattava yleinen merkitys. Valtion osuus on pääsääntöisesti enintään 50 % kunnostushankkeen kustannuksista. Harkinnanvaraisten avustusten haku on ollut kerran vuodessa, ja lisäksi ELY-keskuksilla on ollut

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

www.maajakotitalousnaiset.fi/rannatkuuntoon

mahdollisuus rahoittaa vesistökuunnostushankkeita. Rahoitettavat toimet, hakuajat ja hakukäytännöt voivat muuttua ja ajantasainen tilanne kannattaa tarkistaa ympäristöministeriön www.ymparisto.fi -sivuilta ja paikallisesta ELY-keskuksesta.

Maatalouden ympäristökorvaus

Viljelijät ja rekisteröityneet yhdistykset voivat hakea

- ei-tuotannollisten investointien tukea kosteikon perustamiseen tai perinnebiotoopin (esim. rantaniityn) kunnostamiseen) ja
- ympäristösopimusta kosteikon hoitoon tai perinnebiotooppien ja maiseman hoitoon.

Vesioikeudellinen yhteisö voi hakea

- kosteikon hoitosopimusta

Korvauksen saamisen ehdot (mm. kosteikon pinta-ala, peltojen osuus valuma-alueesta ja hallintaoikeuteen liittyvät vaatimukset) tulee tarkistaa ELY-keskuksesta. Asiantuntija- ja suunnitteluapua antavat myös Maa- ja kotitalousnaisten maisema-asiantuntijat. Ympäristösopimukset käsitellään ELY-keskuksissa, haku aika on viime vuosina hieman vaihdellut, mutta ajoittuu yleensä touko-kesäkuulle. Vuosittainen haku aika kannattaa tarkistaa ELY-keskuksesta.

Leader-yhdistyksistä haettava Maaseuturahaston rahoitus

Avustuksen hakijana voi olla rekisteröitynyt yhdistys tai muu oikeustoimikelpoinen yhteisö. Leader-rahoituksen suuntaamisessa on eri alueilla erilaisia painotuksia.

Leader-ryhmillä saattaa olla ryhmien omia koordinaatiohankkeita, joissa pienet rantojen kunnostushankkeet voivat olla osahankkeena. Ota siis yhteyttä oman alueesi Leader-ryhmään selvittääksesi tuen mahdollisuudet kunnostushankkeeseen omalla alueellasi (Leader-ryhmät alueittain: leadersuomi.fi). Tärkeää on, että hankkeesta hyötyy mahdollisimman moni. Leader-ryhmän työntekijältä saa myös neuvontaa hankkeen läpi viemisessä. Tuen osuus kustannuksista vaihtelee hankkeen tyypistä ja alueellisista painotuksista riippuen. Loppu on katettava yksityisellä rahoituksella ja mahdollisella talkootyöllä.

ELY-keskuksista haettava Maaseuturahaston rahoitus

Avustuksen hakijana voi olla rekisteröitynyt yhdistys tai muu oikeustoimikelpoinen yhteisö. Tukea voi saada maaseutua kehittämiseen liittyviin yleishyödyllisiin investointeihin, tiedotukseen, koulutukseen ja kylien kehittämiseen. Hankkeilla pyritään mm. luonnon monimuotoisuuden lisääntymiseen sekä vesistöjen tilan ja maatalouskäytössä olevan maaperän tilan paranemiseen. Tuen määrä on enintään 75–90 % hankkeen kustannuksista, ja se riippuu hanketyypistä ja alueellisista painotuksista. Mukaan tarvitaan aina myös yksityistä rahoitusta. Haku tapahtuu sähköisesti HYRRÄ-järjestelmän kautta oman alueen ELY-keskuksesta.

Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoitus

Avustuksen hakijana voi olla rekisteröitynyt yhdistys tai muu oikeustoimikelpoinen yhteisö.

Rahoitusta on myönnetty vesiensuojeluun ja kunnostukseen liittyviin hankkeisiin. EAKR-rahaa voi hakea ELY-keskuksesta tai maakuntaliitolta. Rahoituksen suuntaaminen vaihtelee rahoituskausittain. Tutustu hakuohjeisiin maakuntaliittosi verkkosivuilla tai ottamalla yhteyttä ELY-keskukseen.

Maakuntaliittojen rahoitus

Avustuksen hakijana voi olla rekisteröitynyt yhdistys tai muu oikeustoimikelpoinen yhteisö.

Tukea voi saada maakunnan kannalta merkittäviin hankkeisiin erityisistä kehittämisrahastoista. Tiedustele maakuntaliitostasi mahdollisen rahaston ehdoista.

Kuntien rahoitus

Kunnat voivat olla kiinnostuneita avustamaan kunnostuksissa ja osallistumaan hankkeisiin erityisesti, jos niistä on yleistä hyötyä kuntalaisten viihtymiselle, kalavesien kohentumiselle tai muiden virkistyskäyttöarvojen edistämiseksi. Kunnat ovatkin olleet osallisina lukuisissa yhteistyöhankkeissa vaihtelevin panostuksin ympäri Suomen. Asia selviää ottamalla yhteyttä kunnan ympäristöviranomaiseen. Lisäksi kunnat voivat lainata esimerkiksi yhdistyksille rahaa hankkeen toteuttamisen ajaksi. Laina maksetaan takaisin hankkeen jälkeen, kun yhdistykselle myönnetty ulkopuolinen rahoitus tulee maksuun toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

Työllisyysmääräraha (valtion virastot ja laitokset) tai palkkatuki (muut työnantajat)

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

www.maajakotitalousnaiset.fi/rannatuntoon

Työllistämistuki helpottaa työttömän henkilön palkkaamista esimerkiksi ympäristönhoito- ja kunnostustöihin. Palkkatuki on harkinnanvaraista ja sen määrään vaikuttaa moni tekijä. Palkattavalle henkilölle tulee joka tapauksessa maksaa työstä tavanomainen palkka. Lisätietoja saa oman alueen TE-toimistosta. Tarvittavat lomakkeet löytyvät suomi.fi-palvelusta.

Yksityinen rahoitus

Osakaskunnat voivat osallistua pieniin toimenpiteisiin tai tarvikkehankintoihin. Osakaskuntien vastuulla on mm. kalavesien hoito, jota ne rahoittavat mahdollisuuksien mukaan kalastuslupamaksuista kertyvällä osuudellaan. Osakaskunta voi olla myös toteuttajana hankkeissa, joihin haetaan ulkopuolista rahoitusta.

Asukkaat ja rannanomistajat ovat usein osakaskuntien jäseniä, mutta myös suurimpia hyödynsaajia vesistön tilan paranemisesta. Osallistuminen oman vesistön kunnostamiseen taloudellisella panostuksella tai talkootyöllä on myös sijoitus rantakiinteistön arvoon.

Yhteistyö paikallisten yritysten kanssa on tuottanut hedelmää monessa kohteessa Suomessa. Yritysyhteistyö voi olla esim. yrityksen järjestämä tarjoilu kunnostustal-koissa, lahjoitus välineiden hankintaan tai työn teettämiseen sekä yhteistyö varainkeruussa.

Yksityiset rahastot ja säätiöt myöntävät avustuksia vesistöjen kunnostuksiin ja virkistyskäytön edistämiseen eri puolilla Suomea. Ne ovat usein juuri tätä tarkoitusta varten perustettuja ja toimivat kuntien ja yritysten lahjoitusvaroin.

Joukkorahoituksella tarkoitetaan yleensä suurelle yleisölle esitettäviä avoimia pyyntöjä kerätä varoja tiettyyn hankkeeseen. Joukkorahoitus on tapa kerätä rahoitusta henkilöiden ja organisaatioiden hankkeille sekä yritysten toimintaan. Rahoitus kerätään yleensä laajalta joukolta pieninä summina halutun rahoitusmäärän saavuttamiseksi, ja usein Internetissä toimivien palvelu-alojen kautta. Joukkorahoitus on kehityksensä alkuvaiheessa, ja on todennäköistä, että mallit muuttuvat ja kehittyvät tulevaisuudessa. www.mesenaatti.me

Kalastukseen liittyvä rahoitus

Kalastusalueet toteuttavat omalla rahoituksellaan erilaisia suunnitelmia ja muun muassa hoitokalastusta. Jokainen vesistö kuuluu johonkin kalastusalueeseen, ja omaan kalastusalueeseen kannattaakin olla yhteydessä mahdolli-

sen yhteistyön kartoittamiseksi. Monilla kalastusalueilla ja osakaskunnilla on myös omistuksessaan esimerkiksi vesikasvien niittokone tai muuta välineistöä, jota kunnostajat voivat lainata tai vuokrata.

Kalatalousmaksuvarat kertyvät esimerkiksi voimalaitosten ja turvetuotantoalueiden ympäristölupiin liittyvistä velvoitteista. Maksua käytetään joustavampana vaihtoehtona istutuksille. ELY-keskus laatii yhdessä toiminnosta haittaa kärsivien (esim. osakaskunnat) kanssa näiden varojen käyttösuunnitelman ja ohjaa varat suunnitelman mukaisesti toimenpiteisiin. Toimenpiteitä suunniteltaessa kannattaa tarkistaa esimerkiksi osakaskunnalta tai ELY-keskukselta, onko oman vesistösi alueella käytettävissä kalatalousmaksuvaroja.

Peruskuivatushankkeeseen ja sen yhteydessä tehtäviin vesiensuojelutoimenpiteisiin voi hakea valtion tukea. Tuettavissa hankkeissa tulee huomioida ympäristönsuojeluun ja -hoitoon liittyvät seikat. Tuen myöntäminen on harkinnanvaraista ja perustuu pätevän suunnittelijan tekemään suunnitelmaan. Tukea haetaan ELY-keskuksesta. Hakijana voi olla ojitusyhteisö tai hyödynsaajat yhteisellä sopimuksella.

Kalavesien kunnostukseen tarkoitettua rahoitusta myönnetään ELY-keskuksille vuosittain maa- ja metsätalousministeriöstä. Jos tunnet kunnostustarpeessa olevan kalastollisesti merkittävän puron tai muun vesistön, voit tehdä sen kunnostamisesta aloitteen ELY-keskuksen kalatalousyksikölle. Kunnostus voidaan myös yhdistää peruskuivatushankkeeseen.

Alueelliset erityisavustukset kalatalouden edistämishankkeisiin on tarkoitettu kalakantojen kestäväää käyttöä ja hoitoa sekä vapaa-ajan kalataloutta edistäviin hankkeisiin. Avustuksia myönnetään kalastuksenhoitomaksuvaroista eli lupamaksuvaroista. Tavoitteena on muun muassa luontaisten kalakantojen monimuotoisuuden turvaaminen, kuten kalastuksen seuranta- ja säätelytoimet sekä vaelluskalojen luontaisen elinkierron turvaaminen. Hakijana voi olla rekisteröitynyt yhdistys tai muu oikeustoimikelpoinen yhteisö. Rahoitus ei pääsääntöisesti ole täysimääräinen, vaan lisäksi tarvitaan muuta rahoitusta ja omaa rahoitusta, joka voi sisältää talkootyötä. Hankehaku käynnistyy ELY-keskuksissa kerran vuodessa.

